

Intelektualna historia dwunastowiecznego Bizancjum – Przejęcie i Przekształcenie Literatury Antycznej

Głównym celem projektu jest zbadanie sposobów użycia i poglądów na literaturę antyczną dwunastowiecznych bizantyńskich *literati*. W tym celu zbadane zostaną następujące aspekty dwunastowiecznej historii intelektualnej:

- dwunastowieczny system edukacyjny i miejsce literatury antycznej w bizantyńskim *curriculum studiorum*;
- dwunastowieczne dyskusje o granicach użycia literatury antycznej (metaliterackie komentarze na temat jej użycia);
- *poetyka przejęcia* (*the poetics of appropriation*) – przejęcie i przekształcenie antycznych modeli literackich w dwunastowiecznej literaturze;
- Jan Tzetzes – komentarze i traktaty o literaturze antycznej;
- polskie, komentowane tłumaczenia wybranych tekstów, stanowiących przykład dwunastowiecznej *poetyki przejęcia*:
 - Teodor Prodromos „Katomyomachia” (H. Hunger, *Der byzantinische Katz-Mäuse-Krieg : Theodoros Prodromos, Katomyomachia : Einleitung, Text und Übersetzung*, Graz 1968);
 - Jan Tzetzes „Alegorie Homerowe ” (*Tzetzae Allegoriae Iliadis accedunt Pselli Allegoriae quarum una inedita*, curante J. Fr. Boissonade Paris 1851).
 - Jan Tzetzes „Chiliades” (P.L.M. Leone, *Ioannis Tzetzae historiae*, Naples 1968).
 - Jan Tzetzes „O poezji tragicznej” (*La poesia tragica*, edizione critica, traduzione e commento a cura di G. Pace Napoli 2011); „O różnych poetach”, „O komedii” (*Prolegomena de comoedia. Scholia in Acharnenses, Equites, Nubes*. Fasc. I A, ed. W. J. W. Koster Groningen 1975).

Podejście metodologiczne będzie zróżnicowane – analiza tekstów będzie przeprowadzona z pomocą *close reading*, która prowadzić będzie zarówno do ustalenia związków intertekstualnych (w pre-poststrukturalistycznym sensie), jak i określenia bizantyńskiego kontekstu (sens utworu *Amarantos, czyli miłości starego mężczyzny* jest możliwy do zrozumienia, jeśli skomplikowane aluzje do starożytnych utworów filozoficznych odczytane zostaną w świetle dwunastowiecznych dyskusji filozoficznych). Wzajemny stosunek bizantyńskich i antycznych utworów będzie analizowany z użyciem *lęku przed wpływem* Harolda Blooma. Ponieważ projekt podejmuje kwestie obecności antycznych inspiracji w dwunastowiecznych, metodologie będą inspirować ogólne prace dotyczące *mimesis* (Auerbach, Genette), jak i prace odnoszące się do *mimesis* antyku w literaturze bizantyńskiej (Hunger, Nilsson).

Rezultaty badawcze przyczynią się do lepszego zrozumienia sposobu, w jaki dwunastowieczni *literati* przejmowali i kreatywnie przekształcali literaturę antyczną. Wyniki badań będą interesujące nie tylko dla bizantynistów, ale także filologów klasycznych i medievalistów.